

הכנסת הוועדה המיוחדת לענייני הצעירים

מספר פנימי: 2221019
ירושלים, י"א באב התשפ"ד
15 באוגוסט 2024

לכבוד

מר בנימין נתניהו - ראש הממשלה

(לפי סדר א'-ב')

השר משה ארבל - שר הפנים

השר אוריאל בוסו - שר הבריאות

השר איתמר בן-גביר - השר לביטחון לאומי

השר יואב בן-צור - שר העבודה

השר בצלאל סמטוריק' - שר האוצר

השר יואב קיש - שר החינוך

השרה מירי רגב - שרת התחבורה

עו"ד שי אהרונוביץ' - ראש רשות המסים

ד"ר ורדה בן-שאול - מ"מ מנכ"ל המועצה להשכלה גבוהה

מר אייל סיסו - מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה

פרופ' אמיר ירון - נגיד בנק ישראל

מכובדיי/ נכבדותיי,

הנדון: סיכום והחלטות ועדה מישיבה בנושא "מצבם של צעירים זרים שאינם ברי הרחקה"

הוועדה המיוחדת לענייני הצעירים קיימה דיון ביום שני, ח' באב התשפ"ד (12 באוגוסט 2024) בנושא שבנדון. בישיבה נכחו נציגי משרדכם, צעירים מעל גיל 18 זרים שאינם ברי הרחקה (חלקם נולדו בישראל וחלקם הגיעו כתינוקות/פעוטות), ונציגי חברה אזרחית המסייעים לאוכלוסייה זו.

במהלך הישיבה:

- עלתה הזדהותם המוחלטת כישראלים לכל דבר ועניין, ראייה עצמית כחלק אינטגרלי מהחברה הישראלית, ובכלל זה רצונם להתגייס לצה"ל ולתרום לחברה (כפי שאכן קרה בצורה רחבה לאחר ה-7.10);
- עלתה פגיעה קשה בקידום זכויות בסיסיות, ובכלל זה פגיעה קשה בקידום חופש התנועה, חופש העיסוק, חופש פיננסי, שירותי רפואה וביכולת הקיום בכבוד בישראל כמדינת המקלט שקלטה אותם;
- עלה כי מרבית הדברים ניתן לפתור באמצעות זירוז החלת הזיהוי הביומטרי לקבוצה זו ו/או שינוי במעמדם.
- עלתה התרעה מפני הימשכות המצב עד כדי הובלתם למצבי קיצון (הידרדרות לפשע).

בסיום הישיבה החליטה הוועדה:

1. הוועדה פונה לכלל משרדי הממשלה שנכחו בדיון לפעול בגמישות היכן שניתן - התנדבותם וזהותם כחלק מהחברה הישראלית באה לידי ביטוי בכל מרצונם להתגייס לצה"ל ועד סיוע בשעת אסון כפי שקרה לאחר ה-7.10.
2. הוועדה פונה לראש הממשלה ולשר הפנים לפעול **להסדרת מעמדם** של צעירים זרים שאינם ברי הרחקה, כפי שהיה נעשה בכל מדינה מערבית אחרת כשמדובר בשהות של שנים רבות. נוצר מצב אבסורדי שצעירים שאף נולדו בישראל, שרואים עצמם ישראלים לכל דבר ועניין וכבר 20 שנה בארץ, אינם זכאים לזכויות בסיסיות - רישום ילדים בתעודה מזהה של ההורים, לימודים אקדמיים, ביטוח בריאות, רישיון נהיגה, שירותים בנקאיים, תעסוקה בכלל המקצועות ועוד. במצב זה, הוועדה מתריעה מפני דחיקתם למצבי קצה והסללתם לפשיעה.
3. הוועדה מבקשת ממשרד האוצר וממשרד הפנים לפעול לתקצוב הזיהוי הביומטרי באופן שיסייע למשרדי ממשלה לקדם שירותים עבורם עם זיהויים הוודאי.
4. הוועדה פונה למנכ"ל רשות האוכלוסין בבקשה לאפשר חידוש אשרת א5 בכלל הארץ, וכן לאפשר הנפקת אשרה אוטומטית לילדים הזכאים לאשרה א5 מתוקף זה שניתן להוריהם. עוד מבקשת הוועדה ממנכ"ל רשות האוכלוסין להקצות אנשי שירות עבור צעירים מאוכלוסייה זו.
5. הוועדה פונה לשר הפנים ולמשטרת ישראל לייצר במסגרת חוק נטילת אמצעי זיהוי ביומטריים מזרים, הפקת נתוני זיהוי ביומטריים ומאגר מידע, תשפ"ד-2024 אפשרות לקבל שירותים מכלל משרדי הממשלה, בדגש על יצירת אפשרות קלה להנפקת אישור על העדר עבירת מין לצורך העסקה במוסדות מסוימים, לפי חוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, תשס"א-2001. המצב הנוכחי פוגע מהותית בקידום זכותם לחופש העיסוק.
6. עם יצירת היכולת לזיהוי חד ערכי (זיהוי ביומטרי), הוועדה מבקשת ממשטרת ישראל וממשרד התחבורה לשנות את מדיניות הנפקת רישיון נהיגה עבור אוכלוסיה זו, ולפתור את החסמים הנדרשים לשם כך (אישור העדר מסוכנות למשל), ובמידת הצורך קידום שינוי תקנות התעבורה. הדבר עונה על תפקידה הקהילתי של משטרת ישראל, שכן אי נגישות תחבורתית פוגע קשות ביכולת העיסוק ובחופש התנועה. הוועדה פונה ליעוץ המשפטי של הכנסת בבקשה לקבל חוות דעת האם עדיין בסמכות משרד התחבורה ומשטרת ישראל שלא לאפשר הנפקת רישיון נהיגה עבור אוכלוסיה זו, עם כניסת הזיהוי הביומטרי המאפשר זיהוי חד ערכי כנדרש.
7. הוועדה פונה לשר החינוך, למל"ג/ות"ת לבחון מחדש את החלטת הוועדה הציבורית מלפני 26 שנה שהחלטותיה לא נתנו את הדעת למצב שנוצר שנים לאחר החלטותיה, ולהחריג קבוצה זו מהגדרתם כ"זרים". בהעדר אופק הרחקה ומגורים של שנים בישראל, לא נכון להכיר באוכלוסיה זו כ"זרים". הדבר קריטי ליכולתם להשתלב בלימודים אקדמיים ולהשתלב בתעסוקה בישראל לאחר מכן.
8. באשר ללימודים ולרישוי מקצועי במקצועות שתחת סמכות משרד העבודה - הוועדה פונה לשר העבודה להנחות את האגף לאסדרת עיסוקים ואת המכון הממשלתי להכשרה בטכנולוגיה ובמדע, להכיר באוכלוסיה זו כתושבים מתוקף האשרה שניתנה להם, באופן המאפשר לימודים ועבודה במקצועות הדורשים רישוי מקצועי כאמור. הוועדה מבקשת תשובה באשר לעדכון מדיניות המשרד בנושא.
9. הוועדה פונה לשר הבריאות ולמשרד ראש הממשלה לאפשר הסדר ביטוח בריאות ממלכתי לכלל אוכלוסיה זו - גם בגיל 18 ועד 60 - ולא למועסקים בלבד. מדובר בזכות אנושית בסיסית. עוד מבקשת הוועדה ממשרד הבריאות לאפשר שירותי רפואה ראשונית עבור אוכלוסיה זו במטרופולינים נוספים בארץ ולא באיכילוב-ת"א בלבד.

10. הוועדה מבקשת מבנק ישראל לקיים שיח עם גורמי החברה האזרחית להצפת הבעיות בשירותים הבנקאיים לאוכלוסיה זו (הנפקת צ'קים, כרטיסי אשראי, אי נגישות לאפליקציה בנקאית) ולפעול לפתרון מול הבנקים. הוועדה מבקשת מבנק ישראל לדווח לוועדה על התקדמות בנושא כמבוקש.
11. הוועדה פונה לרשות המסים בבקשה לקבל את מדיניות הרשות באשר להחרגת אוכלוסיה זו כך שתוכר כזכאית ל"עוסק פטור/עוסק מורשה", באופן שיאפשר עבודה כעצמאיים.

אודה על טיפולכם והתייחסות משרדכם עד ליום 29 בספטמבר 2024.

בכבוד רב,

חה"כ נעמה לזימי
יו"ר הוועדה

העתקים:

ניצב אבשלום פלד - מ"מ מפכ"ל המשטרה
עו"ד רודין נפסון - הייעוץ המשפטי לרשות המסים